

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 15. Petrus Romerus ultra Paraquarium facem Evangelicam infert.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

fortitudinis gloria: dum moritur, oritur virtus, & scelus ex sepulchro suâ se enormitate prodit. Ex indicîis igitur detectum facinus, Socios ad laudem pudoris heroicâ morte propugnati, & ad pœnam crudelitatis impotenter perpetrata, excivit.

CAPUT
XIV.

Apud Itatinenses in Foïensi oppido graviter turbatur.

Dominicus Munnoa & Christophorus Arenas vulnera accipiunt.

Socii ludibrio habentur.

Tygris multos devorat.

Nianduabuzuvium excusat.

Itatinenses convertuntur.

Ethnici reducuntur.

Spes propaganda Fidei.

CAPUT
XV.

Petrus Romerus ultra

IN Foïensi Itatinorum coloniâ graviter turbatum est, indigenis Patrum detrectare imperium, & tumultuari, Nianduabuzuvio duce, palam ausis. In quorum pervicaciam Socii invecti, præter vulgi diſteria & potentum minas, plagas etiam retulere. Nam Borobebeus, Nianduabuzuvii nepos, Dominicum Munnoam, contumeliosis verbis prius ab nescio quo affectum, impacto fuste in facie, & alter Christophorum Arenas in capite vulneravit. Vincentium verò Badiam, tumultuosa facinora exprobrantem, Nianduabuzuvius ipse probrosis verbis perstrinxit, addens se mores ab majoribus suis derivatos ad posteros velle transmittere. Nantabagua, alter Nianduabuzuvii nepos, quod virgam dignitatis insigne in inverecundiæ pœnam unus è Sociis sibi ademisset, barbarum in modum excañdescens, publicâ in templo concione perturbatâ, populares suos ad defectionem sollicitans, Patrum doctrinam, utpote Majorum suorum moribus adversam, detestatus, effecit, ut auditores omnes Concionatorẽ desererent. Exinde iussa Patrum, labefactatâ authoritate, nullum apud plebem pondus habebant: summis æquè ac infimis ludibrio erant: Sacris nullus honor habebatur, sacrilegis hominibus omnia profanantibus: servitium domesticum Patribus omne ademptum, caventibus Casiquis, ne quis etiam Sacrum facientibus adesset. Inter has turbas, quasi in vindictam Sociorum, efferata tygris Neophytos undecim, Ethnicos tres, equos viginti, boves aliquot suffocavit: immotis ad hos terrores Tarcensibus, & nihil de sua ferocia remittentibus; donec Socii blanditias & minas frustra experti, severioribus remediis arreptis, Nianduabuzuvium cum filio & binis nepotibus, è Foïensi oppido dissimulanter extractos, ad Japeviensem ultimam Urvaicæ coloniam, ducentis leucis distantem, ne facilis esset regressus, in exilium transportari curarent. Amotis capitibus, alia rerum facies in Itatinis visa est. Templum antea semper vacuum magno concursu frequentari ceptum, catervatim ad catechesim, concionem, & Sacrum audiendum, tantâ promptitudine ventitabant, quanta sperari posset ab maximè piis hominibus. Certamen jam erat inter primores, quis filios templi servitio devoveret. Infames choreæ, metetricii amores, uxorum pluralitates, & ritus Barbarorum aviti, penitus ablegati; in quorum locum successerunt virtutis amor, obsequium erga institutores, æstimatio rerum sacrarum, denique quæque optima: adeo nempe efficax est in utramque partem capitum conditio, qualitates in subjecta membra perniciosè aut utiliter instillantium. Multi Ethnici moribus Nianduabuzuvii antè absterriti, cognito illius exilio, reduci se ad oppidum permisere. Satis constat circa id tempus in Foïensi oppido trecentis & quinqueaginta adultæ ætatis capitibus, & triginta supra centum infantibus, salutares aquas infusas fuisse. In Sancti Ignatii colonia, præter magnum parvulorum numerum, sexaginta catechumeni Christo per Baptismum accessere, cæteris, pro more, defectu Catecheseos, in aliud tempus dilatis. Barbari variarum nationum turmatim ad Virginis Foïensis oppidum ventitantes, spem fecere novarum victoriarum. Sed super omnes exhilaravere Socios aliquot Ethnici, aliud Paraquarii fluminis littus hæcenus à Christianis Sacerdotibus intactum habitantes, qui nunciatum venere ob Guaicarorum vicinitatem bellis continuis obnoxiam, multis suorum popularium in animo esse, desertis patriis sedibus, ad proxima Foïensi coloniæ loca transmigrare. Præterea Guairamina, Paraliquini Guiraporum facile principis nepos, ad Socios veniens, supra manuum & pedum articulos, pro more gentis, enumeratis nationibus, quæ cis & trans flumen Paraquarium sunt, accendit virorum Apostolicorum desideria Christiani imperii fines ultra Paraquarium producendi.

HACTENUS Itatinenses Socii ob diminutum operarum numerum, Mamarucorum invasiones, Neophytorumque turbas, cis Paraquarium se continerant.

nuerant. Sed jam pace domi utcumque sancitâ, & aucto Sociorum numero, summo perê desiderabant trans Paraquarium facem Evangelicam inferre: multorum enim relatu cognoverant, eam terram, quæ inter Itatinos & Peruviam, ingenti centum & quinquaginta leucarum tractu in longum variâ latitudine extenditur, frequentissimam esse Barbarorum pagis, nondum Christianam legem professis: sperabantque, plura oppida in ea Americæ parte fundari posse, si se eò Societas intramitteret. Porro difficilis erat hæc Provincia, Ariolorum & Apostatarum face passim infesta; exigebatque hominem expertum æquè ac magnanimum. Quamobrem Franciscus Lupercius Provincialis, cum è præteritis facinoribus tanto oneri parem Petrum Romerum cognovisset, per litteras eum monet, ut quamprimum capesseret Itatinensem provinciam, & trans Paraquarium fluvium produceret imperii Christiani fines. Is ex Assumptionis urbe, in qua Collegium Vicariâ potestate regebat, abiens, superatis fœdissimis paludibus & ericetis, ubi provinciam suam tenuit, adhibitis in consilium Patribus, & Neophytorum primoribus, statim egit, num quid in præsentiarum obstarer, quin ultra Paraquarium fluvium Christianæ leges promulgarentur? Ex quo consilio sic discessum, ut omnes existimarent, rem tot annis & tantis votis expertam non ultra esse differendam. Quare Romerus, assumptis in socios Justo Vansurkio, diu Itatinensi missioni cum laude præfecto, & Mathæo Fernandio, Societatis candidato, necnon ex utroque Neophytorum nostrorum oppido fidelissimis capitibus, anno millesimo sexcentesimo quadagesimo-quinto se dat in viam, transmissoque per Pataguatum, ferocissimorum hominum, fines Paraquario, duodevigesimo ab discessu die primos Barbarorum pagos ingressus, reperit plerosque Societatis famâ præoccupatos, ab Christiana lege non admodum abhorreere: volebatque abundantioris messis desiderio ultra pergere; sed tum ab Sociis, tum ab incolis absteritus est, affirmantibus optima principia corruptum iri, si se præcipitaret.

OB id Romerus, ampliori spe dilatâ, in primis pagis hæretis, apud Curupaum, magni nominis Casiquium, sedem fixit: quod cum convenissent è propinquis locis multi mortales, futuri oppidi aream designat, adiculam Divæ Barbaræ, à Francisco Lupercio Provinciali in patronam novæ provinciæ designatæ, dedicat, erectaque solemnî ritu Cruce, nostræ Religionis initia apud frequentes Barbaros explicat. Qui quia ostenderent, superstitione relicta, Patribus instruendos se velle tradere, omni ope apud Majores suos contendendum putavit, ne tantæ rei promovendæ auxilia opportuna deessent. Quapropter ad Franciscum Lupercium Provinciale litteras dat, postulans, ut quotquot posset Sacerdotes, periculorum contemptores, laborum amatores, gloriæ Divinæ amplificandæ cupidos, animarum Christo lucrandarum avidos, suum in subsidium quamprimum mitteret, non defuturam magnis animis materiam: sperare enim se totam eam regionem, quæ inter Tucumaniam, Peruviam, & Paraquariam, immenso prope intervallo concluditur, devictis ferocissimis nationibus, pulso dæmone, Christo posse subjugari. His peractis, comites Neophytos omnes, sex solummodò apud se retentis, ad vetera oppida remittit: Justum Vansurkium abs se cum mandatis amandat, ut ab Laureano Sobrino, Collegii Assumptionis Rectore, ducentis leucis distante, instrumenta ad fundandum oppidum idonea instanter peteret. Interim verò dum subsidia præstolatur, negotium suum apud Superos urgens, continuis precibus orabat, ne stygiis artibus tantæ spes corrumperentur. Si ab oratione discederet, in id maxime intendebat, ut vicini, remotique populi, ad sequendas Christi partes adjicerent animum.

FORTE sub id tempus, Martio vel Aprili mense, eò loci aderat cum suo nepote ex remotis locis commercii ergò advena Ethnicus, quem Romerus disertè de mysteriis nostris edoctum, liberaliterque donatum, multis verbis rogavit, ut Christi partibus populares suos conciliare veller: si id faceret, summam gratiam apud se initurum. Guiraqueraius (id advenæ nomen erat) roganti in speciem assentiens, summâ dissimulatione, ita ab Romero discessit, ut suos ad

novum

Paraquariû
facem Evangelicam in-
fert.

1645.

Terra itiani
Paraqua-
rium.

Petrus Ro-
merus expedi-
tioni præ-
ponitur.

Ab Indiis be-
nevole reci-
pitur.

CAPUT
XVI
Petrus Ro-
merus Divæ
Barbaræ op-
pidi funda-
menta jacit.

Subsidiarios
petit.

Vansurkium
in Paraqua-
riam amanda-
t.

CAPUT
XVII
Barbari in
necem Petri
Romeri &
Sociorum
conjurant.
Guiraque-
raius proditor.